

ชื่อโครงการวิจัย การใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาแหล่ง
พุร้อน กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา

The Use of Local Identity to Design Facilities for Developing Lanna
Hot Spring Tourism Cluster

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี...2559... จำนวนเงิน...522,700... บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย...1... ปี ตั้งแต่...1 มิถุนายน พ.ศ. 2559... ถึง...31 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

ชื่อผู้วิจัย ศุภกิจ ยิ้มสรวล¹, ตติยา เทพพิทักษ์², ขวัญยุพา ศรีสว่าง³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำต้นแบบ (Prototype) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และภูมิสถาปัตยกรรมของแหล่งพุร้อนตามเส้นทางสายพุร้อน เมืองสปาและหมู่บ้านพุร้อนต้นแบบนำร่องเส้นทางที่ 1 จ. แม่ฮ่องสอน จ. เชียงใหม่และ จ. เชียงราย ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น มุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัจจัยและข้อมูลเพื่อการออกแบบเพื่อใช้กำหนดแนวทางออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และภูมิสถาปัตยกรรมของแหล่งพุร้อน โดยประยุกต์หลักการจำแนกเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยหลักช่วงชั้นโอกาสด้านนันทนาการหรือ The Recreation Opportunity Spectrum (ROS) มาใช้จำแนกประเภทและความเหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่ของพุร้อนโดยพิจารณาควบคู่ไปกับการศึกษาด้านศักยภาพและคุณภาพของแหล่งพุร้อนแต่ละแห่ง ซึ่งสามารถสรุปประเด็นพิจารณาได้ 3 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) ศักยภาพและคุณภาพของแหล่งพุร้อน 2) สภาพสังคมและวัฒนธรรมของแหล่งพุร้อน 3) การบริหารจัดการในมิติของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังนำหลักการศึกษาศักยภาพในการรองรับและกิจกรรมการท่องเที่ยวของพื้นที่ (Carrying Capacity) และระดับการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ (Limits of Acceptable Change, LAC) มาใช้เพื่อประกอบการวิเคราะห์สภาพการณ์ของพื้นที่ (SWOT Analysis) การวิเคราะห์ความต้องการและรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์สถานที่ (Destination Image) ที่เหมาะสม

จากเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นสามารถนำมาวิเคราะห์ร่วมกับการจัดทำแผนที่ฐาน (Base Map) เพื่อใช้ในการวางแผนบริเวณ การกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและกำหนดแนวทางในการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวก

¹ ภาควิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² ภาควิชาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

³ สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

สะดวกทางการท่องเที่ยวและภูมิสถาปัตยกรรม ซึ่งสามารถจำแนกรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินและวางผังบริเวณได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ พื้นที่ธรรมชาติและสงวนรักษา (Conservation Area) พื้นที่สีเขียวเพื่อนันทนาการ (Development Area) และพื้นที่ควบคุมเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environment Control Area)

ซึ่งการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและภูมิสถาปัตยกรรมกำหนดให้สอดคล้องกับภูมิทัศน์วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม อัตลักษณ์และภาพลักษณ์สถานที่ รวมทั้งวัสดุพืชพันธุ์ของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: เภมทในการออกแบบ, สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว, ภูมิสถาปัตยกรรม, พุน้ำร้อน

ABSTRACT

This study aims to define the design criteria for developing a prototype of tourism facilities and landscape of hot spring tourist attractions along the Lanna Spa and Hot Spring Villages Route 1 in Mae Hong Son, Chiangmai, and Chiangrai Provinces. It focuses on the exploration of design criteria and determines the design recommendation for tourism facilities and landscape development of hot spring tourist attractions. This study principally employs the integration between the principle of the Recreation Opportunity Spectrum (ROS) and the analysis of hot spring potential assessment which based on the following criteria: physical setting, social setting, and managerial setting, to categorize and manage the hot spring tourism opportunities. Along with this line of thought, the study of Limits of Acceptable Changes (LAC) and the study of Carrying Capacity (CC) are also maneuvered for SWOT analysis and the portrayal of the destination image in tourism and its activities. Hence, the interweaving of these criteria can examine together with the analysis of base map to decide the model of land use, site planning and the design recommendation for tourism facilities and landscape. It considerably results in a classification model of land use which can be categorized into three main classes; there are 1) conservation area 2) recreation and facilities area, and 3) environment control area. The recommendation drawn from this study suggestively concludes that the design of tourism facilities and landscape should be consistent with the hot spring environment, its cultural landscape, and plant materials.

Keywords: Design Criteria, Tourism Facilities, Landscape, Hot Spring